

Veri analizi denetimin kalitesini ve değerini artırır

Sadece risklerin takibi ve tespiti değil aynı zamanda potansiyel risklerin tahmin edilip gerekli önlemlerin önceden alınması için de büyük fırsat olarak görülen veri analizi, denetimin kalitesini artırarak dünyanın geleceğine yön veriyor. Devletler trilyonlarca gigabayt'lık veri havuzları oluşturabilmek için şimdiden yatırımlar yapıyor.

Denetimin teknoloji ile dönüşümü

"Büyük veri" kavramı günlük hayatımızda her geçen gün daha fazla yer kaplamaya devam eden ve herkeste merak uyandıran bir olgu haline geldi. İşte "büyük veri" hakkındaki bazı çarpıcı gerçekler:

- 1986 ile 2007 yılları arasında dijital depolama alanları yıllık yüzde 23 büyümektedir. 1986 yılında kâğıt bazlı depolama, toplam veri depolama havuzunun yüzde 33'ünü temsil etmekteydi. Buna karşın 2007 yılında toplam veri depolama havuzunun yüzde 94'ü dijital formata dönüştü. Günümüzde ise günlük olarak 2,5 milyar gigabyte'tan daha fazla veri üretildiği tahmin ediliyor.
- Uzmanlar tarafından geçtiğimiz 2 yıl içinde üretilen verilerin büyüklüğünün insanlık tarihi boyunca üretilen tüm verilerden daha fazla olduğu belirtiliyor.
- Veriler her zamankinden daha hızlı şekilde büyümektedir. Öyle ki 2020 yılına gelindiğinde dünya üzerindeki her insan için saniyede 1.7 megabayt (yaklaşık 1 kitap içerisinde yer alan bilgiler kadar) veri üretileceği tahmin ediliyor. Böylelikle toplam dijital veri havuzunun yaklaşık 44 trilyon gigabayta ulaşacağı öngörülmüyor. 1 gigabaytın yaklaşık 1.600 kitaba denk geldiği düşünülürse söz konusu artışın ne denli büyük olduğu daha iyi anlaşılıyor.
- 5 yıl içinde dünya üzerinde yaklaşık 50 milyardan fazla veri aktarımı ve analizi yapabilen akıllı cihaz kullanıyor olması bekleniyor.
- Dünya üzerinde işletmelerin yüzde 76'sı veri analizi amacıyla yatırımlarını gerçekleştirdi ya da 2016'da gerçekleştirmeyi planlanıyor. Beyaz Saray şimdiden büyük veri analizi için 200 milyon USD'den fazla yatırım yaptı.

Dolayısıyla, günümüzde piyasalarda en çok konuşulan ve adı duyulan iş trendlerinden biri şüphesiz veri analizi ve yöntemleri. Gelişen teknoloji ile birlikte ulaşılabilir verilerin hacminde yaşanan artış finansal raporlama ve denetim için de yeni bir pencere açıyor. Açılan bu yeni pencere alışlagelmiş denetim tekniklerinin bir adım öteye gitmesi için engellenemez bir dönüşüm ve buna bağlı olarak şirketlerin finansal durum ve performansları açısından daha derin ve daha etkili analiz yapma ihtiyacı doğurdu. Forbes Insight ve KPMG işbirliği ile Amerika'da aralarında yatırımcılar, genel müdürler, finansal raporlama direktörleri gibi katılımcıların olduğu 151 kişi ile yapılan ve 2015 yılında "Audit 2020: Focus On Change" ismiyle yayımlanan

Hakan Öekli

Denetim, Şirket Ortağı
E: holekli@kpmg.com

Erman Durmaz

Denetim, Kıdemli Müdür
E: edurmaz@kpmg.com

ankette, katılımcıların yüzde 53'ü veri analizinin denetim sürecini değiştirdiğini ve beraberinde kalite ve verimlilik getirdiğini belirtti. Aynı ankette katılımcıların yüzde 58'i ise gelecek 5 yıl içinde denetim sektörüne en önemli etkinin teknoloji kaynaklı olacağı öngörüsünü ifade etti.

Gelişen denetçi profili

Veri analizi konsepti beraberinde denetçinin yaptığı işten ziyade nasıl yaptığı ile ilgili önemli yenilikler getirildi. Aslında temelde, denetçi geçmişte de olduğu üzere gerekli verileri toplayıp analiz ederek nihayetinde bir sonuç sunmaya devam etti. Ancak işletmelerin sahip olduğu verilerin artan büyüklüklerine ve karmaşıklık düzeylerine bir çözüm olarak denetçilerin çalışmalarında veri analizi araçlarını kullanmaya başlaması eski usul denetçi profilinin yerini teknolojiye ayak uydurmuş yeni denetçi profiline bırakması için bir dönüm noktası oldu.

Denetçiler eskiden yarı otomatik ve hatta bazen tamamıyla manuel olarak ilerleyen veri toplama, analize hazır hale getirme ve analiz için sonuç üretme sürecini veri analizi araçlarının kendisine sağlamış olduğu, eşsiz imkanlar sayesinde yüzde 100 otomatik hale getirmeyi başardı. Denetçiler, bu sayede elde edilen zaman avantajı ve bütün veri havuzunu test etme olanağı sayesinde daha kaliteli, daha derin ve risk odaklı analiz yapma şansına sahip oldu. Diğer yandan veri analizi ile desteklenmiş denetim süreci sayesinde denetçiler finansal tabloların ötesine geçerek karmaşık organizasyonel yapıları anlama, tetkik etme ve en önemlisi fayda sağlayıcılara operasyonel süreçler üzerindeki bulguları hakkında da daha kaliteli bilgi sunma fırsatı

yakalandı. Yeni denetçi profili, artık işletmelerin bilgi işlem çevresini daha yakından tanıyan ve bu alandaki tecrübesi ile veri analizi araçlarını etkin şekilde kullanarak bilgi işlem sistemlerinden elde ettiği bütün veriyi önceden belirlemiş olduğu risk alanlarına göre analiz edebilen yeni yetkinlikleri barındırma yolunda geliyor.

Veri analizinin denetim kalitesine etkisi

Teknolojideki değişimle birlikte denetim ekiplerinin kullanımına açılan yenilikçi veri analizi araçları sayesinde artık daha büyük veriler analiz edilebiliyor. Hatta mümkün oldukça örnek alınan veri toplulukları yerine toplam popülasyon üzerinden analizler yapılarak bir bütün içindeki anormallikler tespit edilip yüksek risk içeren alanlara odaklanmak mümkün. Veri analizi araçları, denetim süreci başlamadan yapılan risk değerlendirmesi ve planlaması aşamasında kullanılmakta ve bu sayede yüksek risk içeren ve daha fazla denetim kanıtı veya daha derin analiz gerektiren bölümler kolaylıkla belirlenmektedir.

Örneğin, finansal tablolar üzerinde yapılacak regresyon analizi sayesinde denetim ekiplerinin tahminlerin dışında kalan hesaplara öncelik vermesi sağlanabiliyor ya da hesapların çalışma prensipleri üzerinde yapılacak "olması gereken çalışma prensibi" analizi ile anormallik tespit edilen hesaplarda daha derin analiz yapılmasının kararlaştırılması sağlanıyor.

Ayrıca planlama aşamasında işletmenin bilgi işlem çevresinde kurguladığı iç kontrol süreçlerinin veri analizi araçları sayesinde kolaylıkla test edilmesi ve bulguların önceden analiziyle denetim planının buna göre

şekillenmesi sağlanıyor. Denetim sürecinde kullanılan belli başlı standart prosedürlerin ise veri analizi araçları sayesinde bütün popülasyon üzerinde otomatik bir şekilde uygulanması söz konusu. Bu sayede denetim ekipleri saniyeler içinde yeniden doğrulama işlemleri yapabiliyor veya standart bir analitik inceleme sürecine bağımsız ancak ilişkili dış parametreleri katarak daha keskin analiz yapma şansına sahip.

Genel olarak bakıldığında veri analizinin denetim sürecine olan katkısını, daha büyük verilerin daha hızlı analiz edilmesi, denetim çalışmalarının yüksek riskli alanlarda yoğunlaştırılması, bütün veri havuzundaki anormalliklerin tespit edilmesi, daha anlamlı sonuçların alınması ve daha kaliteli analizlerin yapılması olarak özetlemek doğru olacak.

İşletmeler açısından veri analizinin önemi

KPMG tarafından 15 farklı ülkede 830 kıdemli yönetici ile yapılan ve "Going Beyond The Data: Turning Data From Insight Into Value" adıyla 2015'te yayımlanan araştırmada katılımcıların yüzde 97'si veri analizi araçlarını, buldukları ekonomik çevrede risk yönetimi için kullandıklarını, yüzde 87'si ise veri analizi araçları sayesinde önemli ölçüdeki riskleri bertaraf edebildiklerini ifade ettiler. Söz konusu araştırma, veri analizi araçlarının sadece risklerin takibi ve tespiti değil aynı zamanda potansiyel risklerin tahmin edilip gerekli önlemlerin önceden alınması için de büyük fırsat olarak görüldüğünü ortaya koydu.

Denetim sürecine adapte edilmiş veri analizi araçları sayesinde gerek finansal tablolara gerekse organizasyonun bütününe getirilecek farklı bakış açısıyla işletme için büyük önem taşıyan risklerin önceden tespit edilmesi ve fayda sağlayıcıların dikkatinin çekilmesi mümkün olabilecek.

Veri analizi araçları sayesinde yapılacak analizlerin ve bunların sonuçlarının, işletmenin bilgi işlem sisteminde geriye doğru izlenebilir nitelikte olması, işletme yöneticilerine tespit edilen her bulgu için hızlı ve keskin aksiyon alma ve sistemlerini tekrar gözden geçirme fırsatı veriyor.

Denetim standartları ve regülasyonlar açısından denetimde veri analizi araçlarının kullanımı

KPMG'nin halihazırda denetim ekiplerinin kullanımına sunduğu veri analizi araçları, KPMG Denetim Metodolojisi ve global denetim standartları ile uyumlu olacak şekilde tasarlandı. Bununla birlikte, denetim ekiplerinin veri analizi araçlarını KPMG Denetim Metodolojisi ve denetim standartları ile uygun şekilde nasıl kullanacağıyla ilgili sürekli yönergeler geliştirilip sunuluyor. KPMG, gelecekte veri analizi alanında planladığı geliştirmeler ve uygulamayı düşündüğü yenilikler için özellikle denetim kalitesinin sağlanması adına regülatörlerle işbirliği içinde olmanın

gerekli olduğunu öngörüyor. Ancak görünen odur ki, denetim süreci hızla ilerleyen teknolojik değişimlere aynı hızla cevap vermek için teknolojiyi süreçlerine adapte ederek gelişirken paralelde denetim standartları ve regülasyonların da bu değişime ayak uydurması gerekiyor.

KPMG'nin denetim sürecinde veri analizine bakış açısı

Gerek global düzeyde gerekse Türkiye'de artan regülasyonlar ve yasal zorunluluklar sebebiyle denetime ilişkin değer algısı son yıllarda önemli ölçüde değişti. Artık denetim komiteleri, şirket yönetimleri ve hissedarlar daha etkin, geniş kapsamlı ve daha derin analiz içeren denetim talep ediyor. Diğer yandan şirketlerin artan işlem hacimleriyle birlikte veri havuzları gitgide büyüyor. İşte bu sebeple, denetim sektörü başta bu talepleri karşılamak adına denetim sürecindeki eski usul yöntemleri teknolojinin yardımıyla bir adım ileriye götürerek cevap vermek zorunda.

KPMG veri analizi olgusunu, denetim sürecinde bir zorunluluktan çok fırsat olarak görerek, bu fırsatı müşterileri için katma değere dönüştürmek adına son yıllarda önemli adımlar attı. Öncelikle aslında uzun yıllardır denetim sürecinde kullanmakta olduğumuz "IDEA" gibi veri analizi araçlarının uygulama alanı ve amaçlarına yönelik güncelleme yapılarak denetim ekiplerinin bu araçları daha etkin şekilde kullanması sağlandı. İlave olarak zaman içinde "eAAT" ve "KAAP" gibi yenilikçi veri analiz araçları geliştirerek denetim ekiplerinin kullanımına sunuldu.

Bununla birlikte dünya üzerindeki tüm denetim ekiplerinin veri analizine ilişkin tüm bilgilere ulaşabileceği "e-data" isimli bir ortak alan ve denetim ekiplerinin soru ve taleplerine ilişkin hizmet veren sürekli bir destek ekibi oluşturularak veri analizi araçlarının daha etkin kullanılması adına uygun bir destek ortamı hazırlandı.

Yenilikçi olmaya devam edeceğiz

KPMG kullanmakta olduğu veri analizinin araçları sayesinde, denetim çalışmalarını önemli yanlışlık riski içeren alanlara net şekilde yönlendirerek ve denetim kalitesini artırarak denetim çalışmalarını teknoloji sayesinde bir adım öteye götürüyor.

Teknolojik gelişimle birlikte denetim sürecinde temel yapı taşlarından biri haline gelen veri analizinin önümüzdeki yıllarda denetim sürecinin en önemli unsuru olacağını öngörüyoruz. Bu sebeple müşterilerimize daha derin analizler sunmamıza ve denetim kalitesini artırmamıza yani değer yaratmamıza olanak sağlayan bu olguyu denetim süreci ile bütünleştirmek adına yenilikçi uygulamalarla çözümler sunmaya devam edeceğiz.